Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 22 lutego 2022 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Pilny tryb prejudycjalny – Współpraca wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych – Europejski nakaz aresztowania – Decyzja ramowa 2002/584/WSiSW – Artykuł 1 ust. 3 – Procedura przekazywania osób między państwami członkowskimi – Warunki wykonania – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 47 akapit drugi – Prawo podstawowe do rzetelnego procesu przed niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy – Systemowe lub ogólne nieprawidłowości – Dwuetapowe badanie – Kryteria stosowania – Wymóg zbadania przez wykonujący nakaz organ sądowy, w sposób konkretny i dokładny, czy istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że osoba, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, w wypadku przekazania byłaby narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu przed niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy

W sprawach połączonych C-562/21 PPU i C-563/21 PPU,

mających za przedmiot dwa wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, na podstawie art. 267 TFUE, złożone przez Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie, Niderlandy), postanowieniami z dnia 14 września 2021 r., które wpłynęły do Trybunału w dniu 14 września 2021 r., w postępowaniach dotyczących wykonania europejskich nakazów aresztowania wydanych przeciwko:

X (C-562/21 PPU),

Y (C-563/21 PPU),

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, L. Bay Larsen, wiceprezes, A. Arabadjiev, A. Prechal, C. Lycourgos, S. Rodin, I. Jarukaitis, N. Jääskinen (sprawozdawca), I. Ziemele i J. Passer, prezesi izb, M. Ilešič, J.-C. Bonichot, L. S. Rossi, A. Kumin i N. Wahl, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Rantos,

sekretarz: M. Ferreira, główna administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 16 listopada 2021 r.,

* Język postępowania: niderlandzki.

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

– w imieniu X – N.M. Delsing i W.R. Jonk, advocaten,

– w imieniu Openbaar Ministerie – C.L.E. McGivern i M.K. van der Schaft,

– w imieniu rządu niderlandzkiego – M.K. Bulterman i J. Langer, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Irlandii – J. Quaney, w charakterze pełnomocnika, którą wspierał R. Kennedy, SC,

– w imieniu rządu polskiego – S. Żyrek, J. Sawicka i B. Majczyna, w charakterze pełnomocników,

– w imieniu Komisji Europejskiej – S. Grünheid, K. Herrmann, P. Van Nuffel i J. Tomkin, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2021 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wnioski o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczą wykładni art. 1 ust. 3 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1), zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r. (Dz.U. 2009, L 81, s. 24) (zwanej dalej „decyzją ramową 2002/584”), a także art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”).

2 Wnioski te zostały przedstawione w ramach wykonania w Niderlandach dwóch europejskich nakazów aresztowania wydanych, odpowiednio, w sprawie C-562/21 PPU, w dniu 6 kwietnia 2021 r., przez Sąd Okręgowy w Lublinie (Polska) – w celu wykonania kary pozbawienia wolności wymierzonej X, i w sprawie C-563/21 PPU, w dniu 7 kwietnia 2021 r., przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze (Polska) – w celu przeprowadzenia postępowania karnego przeciwko Y.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motywy 5, 6 i 10 decyzji ramowej 2002/584 mają następujące brzmienie:

„(5) Cel Unii [Europejskiej], jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, prowadzi do zniesienia ekstradycji między państwami członkowskimi i zastąpienia jej systemem przekazywania osób między organami sądowymi. W dalszej perspektywie wprowadzenie nowego, uproszczonego systemu przekazywania osób skazanych bądź podejrzanych, w celach wykonania wyroku lub wszczęcia postępowania prowadzącego do wydania wyroku [ścigania] w sprawach karnych, stwarza możliwość usunięcia [umożliwia wyeliminowanie] złożoności obecnych procedur ekstradycyjnych i związanej z nimi możliwości [związanego z nimi ryzyka] przewlekania postępowania.

Dominująca do dziś między państwami członkowskimi tradycyjna współpraca w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości powinna zostać zastąpiona przez system swobodnego przepływu orzecznictwa sądowego [orzeczeń] w sprawach karnych, obejmujący zarówno decyzje prawomocne, jak i nieprawomocne [orzeczenia wydane w toku postępowania, jak i kończące postępowanie].

(6) Europejski nakaz aresztowania przewidziany w niniejszej decyzji ramowej stanowi pierwszy konkretny środek w dziedzinie prawa karnego wprowadzający zasadę wzajemnego uznawania, którą Rada Europejska określa jako »kamień węgielny« współpracy sądowej.

[…]

(10) Mechanizm europejskiego nakazu aresztowania opiera się na wysokim stopniu zaufania w stosunkach między państwami członkowskimi. Jego wykonanie [stosowanie] można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 6 ust. 1 [TUE], ustalonych [stwierdzonego] przez Radę na podstawie art. 7 ust. 1 [TUE] ze skutkami określonymi w jego art. 7 ust. 2”.

4 Artykuł 1 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Definicja europejskiego nakazu aresztowania i zobowiązania do jego wykonania”, stanowi:

„1. Europejski nakaz aresztowania stanowi decyzję sądową wydaną [orzeczenie sądowe wydane] przez państwo członkowskie w celu aresztowania i przekazania przez inne państwo członkowskie osoby, której dotyczy wniosek, w celu przeprowadzenia postępowania karnego lub wykonania kary pozbawienia wolności bądź środka zabezpieczającego [polegającego na pozbawieniu wolności].

2. Państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami niniejszej decyzji ramowej.

3. Niniejsza decyzja ramowa nie skutkuje modyfikacją [nie prowadzi do zmiany] obowiązku poszanowania praw podstawowych i podstawowych zasad prawa zawartych w art. 6 [TUE]”.

5 W art. 3, 4 i 4a wspomnianej decyzji ramowej wymieniono podstawy obligatoryjnej i fakultatywnej odmowy wykonania europejskiego nakazu aresztowania.

6 W art. 8 tej decyzji ramowej sprecyzowano treść i formę europejskiego nakazu aresztowania.

7 Zgodnie z art. 15 decyzji ramowej 2002/584, zatytułowanym „Decyzja o przekazaniu”:

„1. Decyzję o tym, czy dana osoba ma zostać przekazana, podejmuje wykonujący nakaz organ sądowy z uwzględnieniem terminów i zgodnie z warunkami określonymi w niniejszej decyzji ramowej.

2. Jeśli wykonujący [nakaz] organ sądowy uważa informacje przekazane przez wydające nakaz państwo członkowskie za niewystarczające do celów podjęcia decyzji o przekazaniu, występuje o bezzwłoczne przekazanie niezbędnych informacji uzupełniających, w szczególności w odniesieniu do art. 3–5 oraz art. 8, oraz może ustalić termin ich otrzymania, z uwzględnieniem konieczności zachowania terminu określonego w art. 17.

3. Wydający nakaz organ sądowy może w dowolnym terminie przesyłać wszelkie dodatkowe przydatne informacje do wykonującego nakaz organu sądowego”.

Prawo niderlandzkie

8 Decyzja ramowa 2002/584 została transponowana do prawa niderlandzkiego na mocy Wet tot implementatie van het kaderbesluit van de Raad van de Europese Unie betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten van de Europese Unie (Overleveringswet) [ustawy o wykonaniu decyzji ramowej Rady Unii Europejskiej w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (ustawy o przekazywaniu osób)] z dnia 29 kwietnia 2004 r. (Stb. 2004, nr 195), zmienionej ustawą z dnia 17 marca 2021 r. (Stb. 2021, nr 155).

Postępowania główne i pytania prejudycjalne

Sprawa C-562/21 PPU

9 Do sądu odsyłającego, Rechtbank Amsterdam (sądu rejonowego w Amsterdamie, Niderlandy), wniesiono wniosek o wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 6 kwietnia 2021 r. przez Sąd Okręgowy w Lublinie. Ten europejski nakaz aresztowania ma na celu zatrzymanie i przekazanie obywatela polskiego w celu wykonania kary pozbawienia wolności w wysokości dwóch lat, wymierzonej zainteresowanemu prawomocnym wyrokiem z dnia 30 czerwca 2020 r. za wymuszenie i groźbę przemocy.

10 Zainteresowany nie wyraził zgody na przekazanie go do Polski. Jest on aktualnie tymczasowo aresztowany w Niderlandach, w oczekiwaniu na wydanie przez sąd odsyłający rozstrzygnięcia w przedmiocie tego przekazania.

11 Sąd odsyłający wskazuje, że nie ustalił istnienia żadnej podstawy mogącej stać na przeszkodzie wspomnianemu przekazaniu, z wyjątkiem kwestii, której dotyczy pytanie prejudycjalne zadane przez niego Trybunałowi.

12 Sąd ten jest zdania, że od 2017 r. istnieją systemowe lub ogólne nieprawidłowości dotyczące niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa członkowskiego. Nieprawidłowości te, które istniały już w chwili wydania europejskiego nakazu aresztowania wskazanego w pkt 9 niniejszego wyroku, miały ulec pogłębieniu od owego momentu. Zdaniem wspomnianego sądu istnieje zatem rzeczywiste ryzyko, że w wypadku przekazania jej do wydającego nakaz państwa członkowskiego dana osoba będzie narażona na naruszenie jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu, zagwarantowanego w art. 47 akapit drugi karty.

13 Zdaniem sądu odsyłającego wspomniane nieprawidłowości dotyczą w szczególności prawa podstawowego do sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, zagwarantowanego na mocy tego postanowienia karty.

14 Sąd ten jest zdania, że rozpatrywane nieprawidłowości wynikają w szczególności z ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. pozycja 3) (zwanej dalej „ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r."), która weszła w życie w dniu 17 stycznia 2018 r., a w szczególności z roli przyznanej Krajowej Radzie Sądownictwa (Polska) (zwanej dalej „KRS") w ramach powoływania członków władzy sądowniczej w Polsce.

15 W tym względzie sąd odsyłający odnosi się do uchwały przyjętej przez Sąd Najwyższy (Polska) w dniu 23 stycznia 2020 r., w której ten ostatni sąd stwierdził, że KRS – podlegająca bezpośrednio organom politycznym od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. – nie jest organem niezawisłym. Ten brak niezawisłości miał skutkować nieprawidłowościami w ramach procedury powoływania sędziów. Co się tyczy sądów innych niż Sąd Najwyższy, z uchwały tej ma wynikać, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego na wniosek KRS ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy, która weszła w życie w dniu 17 stycznia 2018 r., ponieważ rozpatrywana nieprawidłowość w zakresie procesu powoływania sędziów prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 karty oraz art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, podpisanej w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 r. (zwanej dalej „EKPC").

16 Sąd odsyłający odniósł się również do wyroku z dnia 15 lipca 2021 r., Komisja/Polska (System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów) (C-791/19, EU:C:2021:596, pkt 108, 110).

17 Sąd ten wskazuje ponadto, że powziął informacje o sporządzonym w dniu 25 stycznia 2020 r. wykazie zawierającym nazwiska 384 sędziów powołanych na wniosek KRS od chwili wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. Wspomniany sąd uważa za prawdopodobne, że od owego momentu liczba tych powołań wzrosła.

18 W tych okolicznościach jest on zdania, że istnieje rzeczywiste ryzyko, iż jeden lub większa liczba sędziów powołanych na wniosek KRS od chwili wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. uczestniczyło w postępowaniu karnym dotyczącym zainteresowanego.

19 W tym względzie sąd odsyłający wskazuje, że od dnia 14 lutego 2020 r. zainteresowany nie może już kwestionować skutecznie ważności powołania danego sędziego lub zgodności z prawem wykonywania funkcji sądowych przez tego sędziego. Zgodnie z ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. pozycja 190), która weszła w życie w dniu 14 lutego 2020 r., polskie sądy nie mogą już badać takich kwestii.

20 Ponadto sąd odsyłający podkreśla, że Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdził w swoim orzecznictwie, że prawo do sądu „ustanowionego ustawą", które to prawo zagwarantowano w art. 6 ust. 1 EKPC, będące prawem autonomicznym, utrzymuje jednak ścisły związek z gwarancjami niezawisłości i bezstronności przewidzianymi w tym postanowieniu konwencji. W tym względzie sąd odsyłający odnosi się do kryteriów ustanowionych w tym orzecznictwie dla celów określenia, czy nieprawidłowości stwierdzone w procesie powołania sędziów stanowią naruszenie prawa do sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC (wyroki ETPC: z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie Ástráðsson przeciwko Islandii, CE:ECHR:2020:1201JUD002637418, §§ 243–252; a także z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, CE:ECHR:2021:0722JUD004344719, §§ 221–224).

21 Sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy te kryteria powinny również być stosowane w kontekście wykonania europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu wykonania kary lub środka zabezpieczającego polegających na pozbawieniu wolności.

22 W tych okolicznościach Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„W oparciu o jakie kryterium wykonujący organ sądowy, który musi orzec w przedmiocie wykonania [europejskiego nakazu aresztowania] mającego na celu wykonanie nałożonych prawomocnym wyrokiem kary lub środka karnego polegających na pozbawieniu wolności, ma zbadać, czy w wydającym nakaz państwie członkowskim naruszono w trakcie rozpoznawania sprawy, które doprowadziło do skazania, prawo do sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, w przypadku gdy w tym państwie członkowskim brak było skutecznego środka prawnego, który umożliwiałby ewentualne zaskarżenie takiego naruszenia?”.

Sprawa C-563/21 PPU

23 Do sądu odsyłającego wniesiono także wniosek o wykonanie europejskiego nakazu aresztowania wydanego w dniu 7 kwietnia 2021 r. przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze. Ten europejski nakaz dotyczy zatrzymania i przekazania obywatela polskiego w celu przeprowadzenia postępowania karnego.

24 Zainteresowany, który nie wyraził zgody na przekazanie do Rzeczypospolitej Polskiej, jest tymczasowo aresztowany w Niderlandach, w oczekiwaniu na wydanie przez sąd odsyłający rozstrzygnięcia w przedmiocie tego przekazania.

25 Sąd odsyłający wskazuje, że nie ustalił istnienia żadnej podstawy mogącej stać na przeszkodzie temu przekazaniu, z wyjątkiem kwestii, której dotyczą zadane w sprawie pytania prejudycjalne.

26 Sąd ten przedstawia takie same względy jak wymienione w pkt 12–17 niniejszego wyroku, opisane we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym rozpatrywanym w sprawie C-562/21 PPU, i na podstawie których jest on zdania, że systemowe lub ogólne nieprawidłowości dotyczące niezawisłości władzy sądowniczej w wydającym nakaz państwie członkowskim wywierają w szczególności wpływ na prawo podstawowe zainteresowanego do sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, zagwarantowane w art. 47 akapit drugi karty.

27 Co się tyczy sytuacji osoby, o której przekazanie wniesiono w sprawie C-563/21 PPU, sąd odsyłający jest zdania, że istnieje rzeczywiste ryzyko, iż jeden lub większa liczba sędziów powołanych na wniosek KRS od chwili wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r., wskazanej w pkt 14 niniejszego wyroku, będzie rozpatrywać sprawę karną zainteresowanego, jeśli sąd odsyłający uwzględni wniosek o przekazanie tej osoby do Rzeczypospolitej Polskiej w celu przeprowadzenia postępowania karnego.

28 Sąd odsyłający wskazuje zaś, że osoba, o której przekazanie wniesiono w celu przeprowadzenia postępowania karnego, nie ma materialnej możliwości powołania się indywidualnie na nieprawidłowości zaistniałe w ramach powołania jednego lub większej liczby sędziów, którzy będą rozpatrywać sprawę karną tej osoby. Odmiennie bowiem niż w sytuacji zaistniałej w sprawie C-562/21 PPU, w której wniesiono o przekazanie osoby w celu wykonania kary lub środka zabezpieczającego polegających na pozbawieniu wolności, osoba, o której przekazanie wniesiono w celu przeprowadzenia postępowania karnego, nie może wskazać przed wykonującym nakaz

organem sądowym – ze względu na losowy system przydzielania spraw w polskich sądach – członków składu orzekającego, którzy będą rozpatrywać jej sprawę karną po przekazaniu. Co więcej, ze względu na wejście w życie, w dniu 14 lutego 2020 r., ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r., wspomnianej w pkt 19 niniejszego wyroku, osoba ta nie może skutecznie kwestionować, po jej przekazaniu do Rzeczypospolitej Polskiej, ważności powołania danego sędziego lub zgodności z prawem wykonywania funkcji sądowych przez tego sędziego.

29 Ponadto, co się tyczy orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wspomnianego w pkt 20 niniejszego wyroku, sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy kryteria zastosowane przez ten sąd w celu oceny, czy nieprawidłowości stwierdzone w procesie powołania sędziów stanowią naruszenie prawa do sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, powinny być także zastosowane w kontekście wykonania europejskiego nakazu aresztowania w celu przeprowadzenia postępowania karnego.

30 Wreszcie sąd odsyłający dąży do ustalenia, czy kryteria ustanowione w wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), i potwierdzone w wyroku z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego) (C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033), mają zastosowanie w ramach oceny kwestii, czy w wypadku przekazania dana osoba jest narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy i – na wypadek udzielenia odpowiedzi twierdzącej – w jaki sposób należy stosować te kryteria.

31 W tych okolicznościach Rechtbank Amsterdam (sąd rejonowy w Amsterdamie) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy należy stosować kryterium określone w wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), i potwierdzone w wyroku z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego) (C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033), gdy istnieje rzeczywiste ryzyko, że dana osoba będzie sądzona przed sądem, który nie jest ustanowiony uprzednio na mocy ustawy?

2) Czy należy stosować kryterium określone w wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), i potwierdzone w wyroku z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego) (C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033), w sytuacji gdy osoba zamierzająca zakwestionować swoje przekazanie nie może spełnić tego kryterium z tej przyczyny, że w danym momencie nie jest możliwe ustalenie składu sądów, przed którymi będzie sądzona, ze względu na losowy system przydzielania spraw?

3) Czy brak skutecznego środka odwoławczego umożliwiającego zakwestionowanie ważności powołania sędziów w Polsce, w okolicznościach, w których jest oczywiste, że osoba, której dotyczy wniosek, nie może w tym momencie ustalić, czy sądy, przed którymi będzie sądzona, będą składały się z sędziów, którzy nie zostali ważnie powołani, stanowi naruszenie istoty prawa do rzetelnego procesu sądowego wymagające od wykonującego nakaz państwa odmowy przekazania osoby, której dotyczy wniosek?”.

Postępowanie przed Trybunałem

32 Sąd odsyłający wniósł o zastosowanie do niniejszych odesłań pilnego trybu prejudycjalnego przewidzianego w art. 107 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

33 Na poparcie tego wniosku sąd odsyłający zaznaczył, że zadane pytania prejudycjalne dotyczą dziedziny wskazanej w tytule V zawartym w części trzeciej traktatu FUE, że X i Y są aktualnie pozbawieni wolności i że odpowiedź Trybunału na te pytania prejudycjalne będzie miała bezpośredni i rozstrzygający wpływ na okres aresztowania zainteresowanych.

34 Zgodnie z orzecznictwem Trybunału należy uwzględnić okoliczność, że osoba w sprawie w postępowaniu głównym jest pozbawiona wolności i że utrzymanie w mocy jej aresztowania jest uzależnione od sposobu rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym [wyrok z dnia 26 października 2021 r., Openbaar Ministerie (Prawo do bycia wysłuchanym przez wykonujący nakaz organ sądowy), C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 32 i przytoczone tam orzecznictwo].

35 W niniejszym zaś wypadku, jak wynika z postanowień odsyłających, zainteresowani są aktualnie tymczasowo aresztowani i odpowiedź Trybunału na zadane pytania będzie miała bezpośredni i rozstrzygający wpływ na okres tego aresztowania.

36 W tych okolicznościach, na wniosek sędziego sprawozdawcy i po wysłuchaniu rzecznika generalnego, w dniu 29 września 2021 r. pierwsza izba Trybunału postanowiła uwzględnić wnioski sądu odsyłającego o rozpoznanie niniejszych odesłań prejudycjalnych w trybie pilnym.

37 Pierwsza izba Trybunału postanowiła też przekazać sprawy C-562/21 PPU i C-563/21 PPU Trybunałowi w celu przydzielenia ich wielkiej izbie.

38 Decyzją prezesa pierwszej izby Trybunału z dnia 29 września 2021 r. sprawy C-562/21 PPU i C-563/21 PPU zostały połączone do celów postępowania pisemnego i ustnego, jak również wydania wyroku.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

39 Poprzez jedyne pytanie zadane w sprawie C-562/21 PPU i trzy pytania zadane w sprawie C-563/21 PPU, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 1 ust. 2 i 3 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że gdy wykonujący nakaz organ sądowy mający orzec o przekazaniu osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania dysponuje dowodami potwierdzającymi istnienie systemowych lub ogólnych nieprawidłowości dotyczących niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa członkowskiego, co się tyczy w szczególności procedury powołania członków tej władzy sądowniczej, organ ten może odmówić tego przekazania ze względu na istnienie – w wypadku takiego przekazania – rzeczywistego ryzyka naruszenia prawa podstawowego tej osoby do rzetelnego procesu przed sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy, określonego w art. 47 akapit drugi karty, jeżeli:

– w ramach europejskiego nakazu aresztowania wydanego dla celów wykonania kary lub środka zabezpieczającego polegających na pozbawieniu wolności, w odniesieniu do ewentualnego naruszenia tego prawa podstawowego w toku postępowania, w którym skazano wspomnianą osobę, nie przysługuje żaden skuteczny środek prawny, oraz

– w ramach europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu przeprowadzenia postępowania karnego, dana osoba nie może określić, w chwili wspomnianego przekazania, członków składów orzekających, które będą orzekać w jej sprawie, ze względu na losowy system przydzielania spraw w danych sądach, a także jeżeli w wydającym nakaz państwie członkowskim nie istnieje skuteczny środek prawny umożliwiający kwestionowanie ważności powołania sędziów.

Uwagi wstępne

40 Przede wszystkim należy przypomnieć, że zarówno zasada wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, jak i zasada wzajemnego uznawania, która sama w sobie opiera się na wzajemnym zaufaniu między nimi, mają w prawie Unii fundamentalne znaczenie, gdyż umożliwiają one utworzenie i utrzymywanie przestrzeni bez granic wewnętrznych. Dokładniej rzecz ujmując, zasada wzajemnego zaufania wymaga, w szczególności w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, aby każde z tych państw uznawało – z zastrzeżeniem wyjątkowych okoliczności – że wszystkie inne państwa członkowskie przestrzegają prawa Unii, a zwłaszcza praw podstawowych uznanych w tym prawie [wyrok z dnia 26 października 2021 r., Openbaar Ministerie (Prawo do bycia wysłuchanym przez wykonujący nakaz organ sądowy), C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 37 i przytoczone tam orzecznictwo].

41 A zatem przy wykonywaniu prawa Unii państwa członkowskie mogą być zobowiązane na mocy tegoż właśnie prawa przyjmować domniemanie co do przestrzegania praw podstawowych przez inne państwa członkowskie, tak że nie tylko nie mogą one żądać od innego państwa członkowskiego wyższego poziomu ochrony krajowej praw podstawowych od poziomu zapewnionego w prawie Unii, lecz także – z zastrzeżeniem wyjątkowych przypadków – nie mogą one sprawdzać, czy to inne państwo członkowskie rzeczywiście przestrzegało w konkretnym wypadku praw podstawowych zagwarantowanych przez Unię [opinia 2/13 (Przystąpienie Unii do EKPC), z dnia 18 grudnia 2014 r., EU:C:2014:2454, pkt 192].

42 W tym kontekście decyzja ramowa 2002/584 służy, dzięki ustanowieniu uproszczonego i skutecznego systemu przekazywania osób skazanych lub podejrzanych o naruszenie przepisów ustawy karnej, ułatwieniu i przyspieszeniu współpracy sądowej, przyczyniając się w ten sposób do realizacji wyznaczonego Unii celu, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w oparciu o wysoki stopień zaufania, jakie powinno istnieć między państwami członkowskimi [wyrok z dnia 26 października 2021 r., Openbaar Ministerie (Prawo do bycia wysłuchanym przez wykonujący nakaz organ sądowy), C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 38 i przytoczone tam orzecznictwo].

43 Zasada wzajemnego uznawania, stanowiąca, zgodnie z motywem 6 decyzji ramowej 2002/584, „kamień węgielny" współpracy sądowej w sprawach karnych, znajduje zastosowanie w art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej, wprowadzającym regułę, zgodnie z którą państwa członkowskie wykonują każdy europejski nakaz aresztowania w oparciu o zasadę wzajemnego uznawania i zgodnie z przepisami tej samej decyzji ramowej [wyrok z dnia 26 października 2021 r., Openbaar Ministerie (Prawo do bycia wysłuchanym przez wykonujący nakaz organ sądowy), C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo].

44 Wynika stąd, że co do zasady wykonujące nakaz organy sądowe mogą odmówić wykonania takiego europejskiego nakazu aresztowania wyłącznie z enumeratywnie wyliczonych powodów odmowy wykonania, przewidzianych w tej decyzji ramowej, a wykonanie tego nakazu można uzależnić

wyłącznie od jednego z warunków ściśle określonych w art. 5 wspomnianej decyzji ramowej. W konsekwencji wykonanie europejskiego nakazu aresztowania stanowi zasadę, zaś odmowa wykonania – wyjątek, który powinien być interpretowany ściśle [wyroki: z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo; z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 37].

45 W tym kontekście u podstaw wysokiego poziomu zaufania między państwami członkowskimi, na którym opiera się mechanizm europejskiego nakazu aresztowania, leży założenie, że sądy karne wydającego nakaz państwa członkowskiego, które w wyniku wykonania europejskiego nakazu aresztowania powinny przeprowadzić postępowanie przygotowawcze albo postępowanie wykonawcze w odniesieniu do kary pozbawienia wolności bądź środka polegającego na pozbawieniu wolności, a także postępowanie karne co do istoty sprawy, spełniają wymogi związane z prawem podstawowym do rzetelnego procesu, zagwarantowanym w art. 47 akapit drugi karty [zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 58]. To prawo podstawowe ma w istocie podstawowe znaczenie jako gwarancja ochrony wszystkich praw, jakie jednostki wywodzą z prawa Unii, i zachowania wartości wspólnych państwom członkowskim, określonych w art. 2 TUE, w szczególności wartości w postaci państwa prawnego [zob. podobnie wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo].

46 W tych okolicznościach, o ile do każdego państwa członkowskiego należy – w celu zagwarantowania pełnego stosowania zasad wzajemnego uznawania i wzajemnego zaufania, na których opiera się funkcjonowanie tego mechanizmu – zapewnienie, nad czym ostateczną kontrolę sprawuje Trybunał, spełnienia wymogów związanych ze wspomnianym prawem podstawowym, poprzez powstrzymanie się od podejmowania jakichkolwiek działań mogących je naruszać [zob. podobnie wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 40], o tyle istnienie rzeczywistego ryzyka narażenia osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania, w razie przekazania jej wydającemu nakaz organowi sądowemu, na naruszenie tego prawa podstawowego może pozwolić organowi sądowemu wykonującemu nakaz, w drodze wyjątku, na wstrzymanie się od wykonania europejskiego nakazu aresztowania na podstawie art. 1 ust. 3 tej decyzji ramowej [zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 59].

47 Następnie Trybunał podkreślił również, że decyzja ramowa 2002/584, rozpatrywana w świetle postanowień karty, nie może być interpretowana w sposób podważający skuteczność systemu współpracy sądowej między państwami członkowskimi, w którym jednym z istotnych elementów jest przewidziany przez prawodawcę Unii europejski nakaz aresztowania [wyrok z dnia 26 października 2021 r., Openbaar Ministerie (Prawo do bycia wysłuchanym przez wykonujący nakaz organ sądowy), C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 43 i przytoczone tam orzecznictwo].

48 Trybunał orzekł zatem, że w szczególności w celu zapewnienia, by funkcjonowanie europejskiego nakazu aresztowania nie zostało sparaliżowane, wyrażony w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy TUE obowiązek lojalnej współpracy powinien przyświecać dialogowi między wydającymi nakaz

organami sądowymi a wykonującymi nakaz organami sądowymi. Z zasady lojalnej współpracy wynika zwłaszcza, że państwa członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z traktatów [wyrok z dnia 26 października 2021 r., Openbaar Ministerie (Prawo do bycia wysłuchanym przez wykonujący nakaz organ sądowy), C-428/21 PPU i C-429/21 PPU, EU:C:2021:876, pkt 44 i przytoczone tam orzecznictwo].

49 Wreszcie, i w rozwinięciu powyższych rozważań, wydające nakaz organy sądowe i organy go wykonujące muszą – w celu zapewnienia skutecznej współpracy w sprawach karnych – w pełni korzystać z instrumentów przewidzianych między innymi w art. 8 ust. 1 i art. 15 decyzji ramowej 2002/584, aby wzmacniać wzajemne zaufanie leżące u podstaw tej współpracy [wyrok z dnia 6 grudnia 2018 r., IK (Wykonanie kary dodatkowej), C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo].

W przedmiocie przesłanek, po których spełnieniu wykonujący nakaz organ sądowy może odmówić, na podstawie art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, przekazania osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, ze względu na istnienie rzeczywistego ryzyka, że osoba ta będzie narażona, w wypadku przekazania wydającemu nakaz organowi sądowemu, na naruszenie jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu przed sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy

50 W świetle w szczególności rozważań wspomnianych w pkt 40–46 niniejszego wyroku, Trybunał orzekł, co się tyczy art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, że gdy wykonujący nakaz organ sądowy mający orzec o przekazaniu osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania dysponuje dowodami potwierdzającymi istnienie systemowych lub ogólnych nieprawidłowości dotyczących niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa członkowskiego, nie może on jednak zakładać, że istnieją poważne i sprawdzone podstawy do przyjęcia, że osoba ta jest narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu w wypadku przekazania do tego ostatniego państwa członkowskiego, bez przeprowadzenia konkretnej i dokładnej weryfikacji uwzględniającej w szczególności sytuację osobistą wspomnianej osoby, charakter danego przestępstwa i kontekst faktyczny, w jaki wpisuje się wydanie tego nakazu, taki jak oświadczenia lub akty organów publicznych mogące wywrzeć wpływ na sposób rozstrzygnięcia w indywidualnej sprawie [zob. podobnie wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 69].

51 A zatem informacje o istnieniu lub pogłębieniu się systemowych lub ogólnych nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej w danym państwie członkowskim nie mogą same w sobie uzasadnić odmowy wykonania takiego nakazu wydanego przez organ sądowy tego państwa członkowskiego [zob. podobnie wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 63].

52 W ramach dwuetapowego badania, wspomnianego w pkt 50 niniejszego wyroku i wymienionego po raz pierwszy, co się tyczy art. 47 akapit drugi karty, w wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 47–75), wykonujący nakaz organ sądowy powinien w pierwszej kolejności określić, czy istnieją obiektywne, wiarygodne, dokładne i należycie zaktualizowane informacje świadczące o istnieniu rzeczywistego ryzyka naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, gwarantowanego w tym postanowieniu karty, ze względu na systemowe lub ogólne nieprawidłowości w zakresie niezawisłości władzy sądowniczej w tym państwie

członkowskim [wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo].

53 W drugiej kolejności organ sądowy wykonujący nakaz powinien zweryfikować w sposób konkretny i dokładny, w jakim stopniu nieprawidłowości stwierdzone w ramach pierwszego etapu mogą mieć wpływ na sądy wspomnianego państwa członkowskiego, które są właściwe w zakresie prowadzenia postępowania wobec zainteresowanej osoby, w świetle sytuacji osobistej tej osoby, jak również charakteru przestępstwa, za które jest ścigana, oraz kontekstu faktycznego, w którym został wydany europejski nakaz aresztowania, oraz czy, przy uwzględnieniu informacji udzielonych przez wydające nakaz państwo członkowskie na podstawie art. 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584, istnieją poważne i sprawdzone podstawy, aby uznać, że w wypadku przekazania do tego ostatniego państwa owa osoba będzie narażona na takie ryzyko [zob. podobnie wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 55 i przytoczone tam orzecznictwo].

54 W niniejszym wypadku sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy to dwuetapowe badanie, określone przez Trybunał w wyrokach z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), a także z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego) (C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033), w świetle gwarancji niezawisłości i bezstronności związanych z prawem podstawowym do rzetelnego procesu ustanowionym w art. 47 akapit drugi karty, ma zastosowanie, w sytuacji gdy rozpatrywana jest gwarancja, również związana z tym prawem podstawowym, dotycząca sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy i, w danym wypadku, jakie są przesłanki i szczegółowy tryb stosowania wspomnianego badania w tym względzie. W szczególności dąży on do ustalenia, jaki wpływ na to badanie ma okoliczność, że organ taki jak KRS – składający się w przeważającej mierze z członków władzy ustawodawczej lub wykonawczej lub osób wybranych przez taką władzę – uczestniczy w powołaniu lub rozwoju kariery członków władzy sądowniczej w wydającym nakaz państwie członkowskim.

55 Co się tyczy możności stosowania dwuetapowego badania wspomnianego w pkt 52 i 53 niniejszego wyroku, w sytuacji wskazanej w poprzednim punkcie, w pierwszej kolejności należy wskazać na nierozerwalne więzi, które, zgodnie z samym art. 47 akapit drugi karty, istnieją – dla celów stosowania prawa podstawowego do rzetelnego procesu w rozumieniu tego postanowienia karty – między gwarancjami niezawisłości i bezstronności sędziów a dostępem do sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy.

56 Z orzecznictwa Trybunału, rozwiniętego w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wynika zatem, że o ile prawo do takiego sądu, zagwarantowane zarówno w art. 6 ust. 1 EKPC, jak i w art. 47 akapit drugi karty, jest prawem autonomicznym, o tyle jest ono jednak ściśle związane z gwarancjami niezawisłości i bezstronności wynikającymi z tych dwóch postanowień. Dokładniej, pomimo że wszystkim tym wymogom określonym we wspomnianych postanowieniach przyświeca określony cel, co sprawia, że stanowią one szczególne gwarancje rzetelnego procesu, to wszystkie te wymogi łączy to, że mają one na celu przestrzeganie podstawowych zasad, jakimi są rządy prawa i podział władz. U źródła każdego z tych wymogów znajduje się konieczność utrzymania zaufania, jakie władza sądownicza powinna wzbudzać wśród

jednostek, oraz niezależności tej władzy sądowniczej od pozostałych władz [zob. podobnie wyrok z dnia 6 października 2021 r., W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie), C-487/19, EU:C:2021:798, pkt 124 i przytoczone tam orzecznictwo].

57 Co się tyczy bardziej szczegółowo procesu powoływania sędziów, Trybunał orzekł, odnosząc się wciąż do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, że z uwagi na fundamentalne następstwa, jakie proces ten ma dla prawidłowego funkcjonowania oraz legitymizacji władzy sądowniczej w demokratycznym państwie, w którym obowiązuje zasada rządów prawa, taki proces stanowi w sposób konieczny nieodłączny element pojęcia „sądu ustanowionego ustawą" w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, przy czym wyjaśnił on, że niezawisłość sądu w rozumieniu tego postanowienia mierzy się między innymi poprzez sposób, w jaki zostali powołani jego członkowie [zob. podobnie wyrok z dnia 6 października 2021 r., W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie), C-487/19, EU:C:2021:798, pkt 125 i przytoczone tam orzecznictwo].

58 Trybunał podkreślił także, że gwarancje dostępu do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio ustawą, a w szczególności gwarancje określające pojęcie tego sądu, jak i jego skład, stanowią kamień węgielny prawa do rzetelnego procesu. Badanie pod kątem tego, czy z uwagi na swój skład organ stanowi, jeżeli pojawia się w tym względzie poważna wątpliwość, taki właśnie sąd, jest nieodzowne w kontekście zaufania, jakie sądy w społeczeństwie demokratycznym powinny wzbudzać u jednostki [wyrok z dnia 6 października 2021 r., W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie), C-487/19, EU:C:2021:798, pkt 126 i przytoczone tam orzecznictwo].

59 W drugiej kolejności należy przypomnieć, że uznanie, iż wykonujący nakaz organ sądowy może powstrzymać się od wykonania danego europejskiego nakazu aresztowania jedynie ze względu na okoliczność taką jak wspomniana w zdaniu drugim zawartym w pkt 54 niniejszego wyroku, prowadziłoby do wykładni art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584 naruszającej orzecznictwo Trybunału wspomniane w pkt 44 i 46 tego wyroku.

60 Co więcej, w ramach wykładni tego przepisu, należy zapewnić nie tylko poszanowanie praw podstawowych osób, o których przekazanie wniesiono, lecz także uwzględnienie innych interesów, takich jak konieczność przestrzegania w danym wypadku praw podstawowych osób pokrzywdzonych danymi przestępstwami.

61 W tym względzie istnienie praw osób trzecich w ramach postępowań karnych skutkuje, w kontekście mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania, obowiązkiem współpracy wykonującego nakaz państwa członkowskiego. Ponadto, przy uwzględnieniu tych praw, stwierdzenie dotyczące istnienia rzeczywistego ryzyka – w wypadku przekazania danej osoby do wydającego nakaz państwa członkowskiego – naruszenia prawa podstawowego tej osoby do rzetelnego procesu powinno opierać się na wystarczających okolicznościach faktycznych (zob. także podobnie wyrok ETPC z dnia 9 lipca 2019 r. w sprawie Castaño przeciwko Belgii, CE:ECHR:2019:0709JUD000835117, §§ 82, 83, 85).

62 W tym kontekście jednym z celów decyzji ramowej 2002/584 jest walka z bezkarnością. Jeśli istnienie systemowych lub ogólnych nieprawidłowości dotyczących niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa członkowskiego wystarczałoby samo w sobie do umożliwienia wykonującemu nakaz organowi sądowemu do odstąpienia od przeprowadzenia dwuetapowego badania wspomnianego w pkt 52 i 53 niniejszego wyroku i do odmowy wykonania, na podstawie art. 1 ust. 3 tej decyzji ramowej, europejskiego nakazu aresztowania

wydanego przez wydające nakaz państwo członkowskie, skutkowałoby to wysokim ryzykiem bezkarności osób, które chcą uniknąć sprawiedliwości w następstwie skazania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, niezależnie od braku konkretnych informacji pozwalających uznać, że w wypadku przekazania osoby te będą narażone na rzeczywiste ryzyko naruszenia ich prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego [zob. podobnie wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 64].

63 W trzeciej kolejności stanowisko wskazane w poprzednim punkcie skutkowałoby faktycznym zawieszeniem stosowania mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania w odniesieniu do tego państwa członkowskiego – z naruszeniem właściwości Rady Europejskiej i Rady w tym względzie.

64 Jak przypomniał bowiem Trybunał, to stosowanie można zawiesić jedynie w przypadku poważnego i trwałego naruszenia przez jedno z państw członkowskich zasad określonych w art. 2 TUE, w tym zasady państwa prawnego, stwierdzonego przez Radę Europejską na podstawie art. 7 ust. 2 TUE, ze skutkami określonymi w art. 7 ust. 3 TUE [wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 57].

65 W konsekwencji dopiero w obliczu decyzji Rady Europejskiej, a następnie zawieszenia przez Radę stosowania decyzji ramowej 2002/584 względem tego państwa członkowskiego, wykonujący nakaz organ sądowy byłby automatycznie zobowiązany do odmowy wykonania każdego europejskiego nakazu aresztowania wydanego przez to państwo członkowskie, bez konieczności dokonywania jakiejkolwiek konkretnej oceny rzeczywistego ryzyka naruszenia istoty prawa podstawowego do rzetelnego procesu sądowego, na jakie narażona jest dana osoba [wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo].

66 Z rozważań przedstawionych w pkt 55–65 niniejszego wyroku wynika, że wykonujący nakaz organ sądowy ma obowiązek przeprowadzić dwuetapowe badanie wskazane w pkt 52 i 53 tego wyroku, aby ocenić, czy w wypadku przekazania danej osoby do wydającego nakaz państwa członkowskiego osoba ta będzie narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu przed sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy, określonego w art. 47 akapit drugi karty.

W przedmiocie pierwszego etapu badania

67 W ramach pierwszego etapu tego badania wykonujący nakaz organ sądowy powinien ocenić, ogólnie, istnienie rzeczywistego ryzyka naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu, w szczególności związanego z brakiem niezawisłości sądów wydającego nakaz państwa członkowskiego lub naruszeniem wymogu istnienia sądu ustanowionego ustawą, ze względu na systemowe lub ogólne nieprawidłowości istniejące w tym państwie członkowskim [zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 61 i przytoczone tam orzecznictwo].

68 Taka ocena powinna być przeprowadzona w świetle standardu ochrony prawa podstawowego zagwarantowanego w art. 47 akapit drugi karty [zob. podobnie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 62 i przytoczone tam orzecznictwo].

69 W tym względzie, co się tyczy, po pierwsze, wymogów niezawisłości i bezstronności, które, jak podkreślono to w pkt 55–58 niniejszego wyroku, są nierozerwalnie związane z wymogiem dotyczącym istnienia sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, wymogi te zakładają istnienie zasad, w szczególności co do składu organu, powoływania jego członków, okresu trwania ich kadencji oraz powodów ich wyłączania lub odwołania, pozwalających wykluczyć, w przekonaniu jednostek, wszelką uzasadnioną wątpliwość co do niepodatności tego organu na czynniki zewnętrzne oraz jego neutralności względem ścierających się przed nim interesów (zob. podobnie wyrok z dnia 16 listopada 2021 r., Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim i in., od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, pkt 67 i przytoczone tam orzecznictwo).

70 Co się tyczy decyzji o powołaniu, konieczne jest w szczególności, by materialnoprawne przesłanki oraz zasady proceduralne odnoszące się do tych decyzji były sformułowane w sposób nieprowadzący do powstania uzasadnionych wątpliwości w odniesieniu do powołanych sędziów [wyrok z dnia 26 marca 2020 r. (szczególna procedura kontroli orzeczenia) Simpson/Rada i HG/Komisja, C-542/18 RX-II i C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, pkt 71 i przytoczone tam orzecznictwo].

71 Po drugie, co się tyczy wymogu istnienia sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, Trybunał wskazał, odnosząc się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczącego art. 6 EKPC (wyroki ETPC: z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie Biagioli przeciwko San Marino, CE:ECHR:2014:0708DEC000816213, §§ 72–74; a także z dnia 2 maja 2019 r. w sprawie Pasquini przeciwko San Marino, CE:ECHR:2019:0502JUD005095616, §§ 100, 101 i przytoczone tam orzecznictwo), że wyrażenie „ustanowiony ustawą” odzwierciedla w szczególności zasadę państwa prawnego. Dotyczy ono nie tylko podstawy prawnej samego istnienia sądu, lecz również członków składu orzekającego w każdej sprawie oraz wszelkich innych przepisów prawa krajowego, których nieprzestrzeganie sprawia, że udział jednego lub kilku sędziów w rozpoznawaniu sprawy jest obarczony nieprawidłowością, co obejmuje w szczególności przepisy dotyczące niezawisłości i bezstronności członków danego sądu. Ponadto prawo do bycia sądzonym przez sąd „ustanowiony ustawą” obejmuje ze swojej natury procedurę powoływania sędziów [zob. podobnie wyrok z dnia 26 marca 2020 r. (szczególna procedura kontroli orzeczenia) Simpson/Rada i HG/Komisja, C-542/18 RX-II i C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, pkt 73].

72 Co się tyczy kryteriów oceny istnienia naruszenia prawa podstawowego do sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 47 akapit drugi karty, należy podkreślić, że nie każda nieprawidłowość w ramach procedury powołania sędziów może być uznana za stanowiącą takie naruszenie.

73 Nieprawidłowość zaistniała przy powołaniu sędziów w ramach danego systemu sądownictwa skutkuje takim naruszeniem w szczególności, gdy ta nieprawidłowość ma taki charakter i wagę, że stwarza ona rzeczywiste ryzyko, iż pozostałe władze, w szczególności władza wykonawcza, będą mogły skorzystać z nienależnych im uprawnień w sposób zagrażający prawidłowości skutku, do którego prowadzi procedura powołania, wzbudzając w ten sposób w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezawisłości i bezstronności danego sędziego lub danych sędziów [zob. podobnie wyrok z dnia 6 października 2021 r., W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie), C-487/19, EU:C:2021:798, pkt 130 i przytoczone tam orzecznictwo].

74 Stwierdzenie związane z istnieniem naruszenia wymogu dotyczącego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy oraz ze skutkami takiego naruszenia zależy od całościowej oceny określonej liczby okoliczności, które, rozpatrywane łącznie, przyczyniają się do powstania, w przekonaniu jednostek, uzasadnionych wątpliwości dotyczących niezawisłości i bezstronności sędziów [zob. podobnie wyroki: z dnia 2 marca 2021 r., A.B. i in. (Powołanie sędziów do Sądu Najwyższego – Odwołanie), C-824/18, EU:C:2021:153, pkt 131, 132; a także z dnia 6 października 2021 r., W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie), C-487/19, EU:C:2021:798, pkt 152–154].

75 A zatem okoliczność, że organ taki jak krajowa rada sądownicza, uczestniczący w procesie powoływania sędziów, składa się w przeważającej mierze z członków wybranych przez władzę ustawodawczą, nie może sama w sobie prowadzić do powzięcia wątpliwości co do niezawisłości sędziów wyłonionych w tym procesie (zob. podobnie wyrok z dnia 9 lipca 2020 r., Land Hessen, C-272/19, EU:C:2020:535, pkt 55, 56). Jednakże możliwe jest dojście do innego wniosku, jeżeli ta sama okoliczność, w połączeniu z innymi istotnymi czynnikami i warunkami, w jakich dokonano tych wyborów, prowadzą do powstania takich wątpliwości [zob. podobnie wyrok z dnia 15 lipca 2021 r., Komisja/Polska (System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów) (C-791/19, EU:C:2021:596), pkt 103].

76 Okoliczność, że organ składający się, w sposób przeważający, z członków władzy ustawodawczej lub wykonawczej lub osób wybranych przez taką władzę uczestniczy w procesie powołania sędziów wydającego nakaz państwa członkowskiego nie może zatem wystarczyć, sama w sobie, do uzasadnienia orzeczenia wykonującego nakaz organu sądowego odmawiającego przekazania danej osoby.

77 Z powyższego wynika, że w kontekście procedury przekazania związanej z wykonaniem europejskiego nakazu aresztowania, badanie istnienia rzeczywistego ryzyka naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu – w szczególności związanego z brakiem niezawisłości sądów wydającego nakaz państwa członkowskiego lub z naruszeniem wymogu istnienia sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, ze względu na systemowe lub ogólne nieprawidłowości istniejące w tym państwie członkowskim – wymaga przeprowadzenia całościowej oceny, opartej na wszelkiej obiektywnej, wiarygodnej, dokładnej i należycie zaktualizowanej informacji dotyczącej funkcjonowania systemu sądownictwa we wspomnianym państwie członkowskim, w szczególności ogólnych ram powoływania sędziów w tym państwie członkowskim.

78 W niniejszym wypadku, poza informacjami zawartymi w uzasadnionym wniosku skierowanym przez Komisję Europejską do Rady na podstawie art. 7 ust. 1 TUE [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Minister for Justice and Equality (Nieprawidłowości w systemie sądownictwa), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, pkt 61], także szczególnie istotnymi okolicznościami dla celów tej oceny są informacje wspomniane przez sąd odsyłający, a mianowicie uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. oraz orzecznictwo Trybunału zapoczątkowane wyrokami: z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (Niezawisłość Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982); z dnia 2 marca 2021 r., A.B. i in. (Powołanie sędziów do Sądu Najwyższego – Odwołanie) (C-824/18, EU:C:2021:153); z dnia 15 lipca 2021 r., Komisja/Polska (System odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów) (C-791/19, EU:C:2021:596); z dnia 6 października 2021 r., W.Ż. (Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego – Powołanie) (C-487/19, EU:C:2021:798), w których zawarto wskazania dotyczące stanu funkcjonowania systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego.

79 W ramach wspomnianej oceny wykonujący nakaz organ sądowy może również uwzględnić orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w którym stwierdzono naruszenie wymogu istnienia sądu ustanowionego ustawą w odniesieniu do procesu powołania sędziów (zob. w szczególności wyrok ETPC z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce, CE:ECHR:2021:0722JUD004344719).

80 W każdym razie należy jeszcze dodać, że do tych istotnych informacji należy także orzecznictwo konstytucyjne wydającego nakaz państwa członkowskiego, w którym podważono pierwszeństwo prawa Unii i wiążący charakter EKPC, a także moc wiążącą wyroków Trybunału i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dotyczących zgodności z tym prawem i z tą konwencją przepisów tego państwa członkowskiego dotyczących organizacji jego systemu sądownictwa, a w szczególności powoływania sędziów.

81 Gdy wykonujący nakaz organ sądowy jest zdania, na podstawie informacji takich jak wskazane w pkt 78–80 niniejszego wyroku, że istnieje rzeczywiste ryzyko naruszenia prawa podstawowego do rzetelnego procesu, w szczególności związane z brakiem niezawisłości sądów wspomnianego państwa członkowskiego lub z naruszeniem wymogu istnienia sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, ze względu na systemowe lub ogólne nieprawidłowości w wydającym nakaz państwie członkowskim, nie może on odmówić wykonania europejskiego nakazu aresztowania bez przeprowadzenia drugiego etapu badania wskazanego w pkt 52 i 53 tego wyroku.

W przedmiocie drugiego etapu badania

82 W ramach tego drugiego etapu wykonujący nakaz organ sądowy powinien ocenić, czy systemowe lub ogólne nieprawidłowości stwierdzone na pierwszym etapie tego badania mogą skonkretyzować się w wypadku przekazania danej osoby do wydającego nakaz państwa członkowskiego i czy, w szczególnych okolicznościach sprawy, ta osoba jest zatem narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu przed sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy, określonego w art. 47 akapit drugi karty.

83 Do osoby, której dotyczy europejski nakaz aresztowania, należy przedstawienie konkretnych okoliczności wykazujących – w wypadku procedury przekazania dla celów wykonania kary lub środka zabezpieczającego polegających na pozbawieniu wolności – że systemowe lub ogólne nieprawidłowości systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego miały konkretny wpływ na sposób rozpatrzenia jej sprawy karnej, a w wypadku procedury przekazania w celu przeprowadzenia postępowania karnego, że takie nieprawidłowości mogą mieć taki wpływ. Przedstawienie takich konkretnych okoliczności dotyczących wpływu, w jej indywidualnej sprawie, wyżej wspomnianych systemowych lub ogólnych nieprawidłowości pozostaje bez uszczerbku dla możliwości powołania się przez tę osobę na każdą inną, dokładnie określoną okoliczność związaną z rozpatrywaną sprawą, która może wykazać, że procedura, w której ramach wydający nakaz organ sądowy zwrócił się z wnioskiem o przekazanie, będzie konkretnie skutkować naruszeniem prawa podstawowego tej osoby do rzetelnego procesu.

84 W sytuacji gdyby wykonujący nakaz organ sądowy stwierdził, że przedstawione przez zainteresowaną osobę informacje – pomimo że wykazują one, że te systemowe i ogólne nieprawidłowości miały lub mogą mieć konkretny wpływ w indywidualnym wypadku tej osoby – nie wystarczają do wykazania istnienia, w takim wypadku, rzeczywistego ryzyka naruszenia prawa podstawowego do sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy, i, w konsekwencji, do odmowy

wykonania danego europejskiego nakazu aresztowania, organ ten powinien, zgodnie z art. 15 ust. 2 decyzji ramowej 2002/584, zwrócić się do wydającego nakaz organu sądowego o pilne udzielenie wszelkich uzupełniających informacji, jakie wydają mu się niezbędne.

85 Ze względu na to, że wydający nakaz organ sądowy ma obowiązek przedstawić te informacje wykonującemu nakaz organowi sądowemu [wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Generalstaatsanwaltschaft (Warunki pozbawienia wolności na Węgrzech), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, pkt 64 i przytoczone tam orzecznictwo], wszelkie zachowanie wskazujące na brak lojalnej współpracy wydającego nakaz organu sądowego może być uznane przez wykonujący nakaz organ sądowy za okoliczność istotną dla celów oceny, czy osoba, o której przekazanie wniesiono, w wypadku przekazania byłaby narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu przed sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy, określonego w art. 47 akapit drugi karty.

86 W tym kontekście i co się tyczy, po pierwsze, sytuacji wskazanej w sprawie C-562/21 PPU, w której wydano europejski nakaz aresztowania dotyczący przekazania osoby w celu wykonania kary lub środka zabezpieczającego polegających na pozbawieniu wolności, do osoby, o której przekazanie wniesiono, należy podniesienie konkretnych okoliczności, na podstawie których jest ona zdania, że systemowe lub ogólne nieprawidłowości systemu sądownictwa wydającego nakaz państwa członkowskiego miały konkretny wpływ na postępowanie karne, w którym ją skazano, a w szczególności na członków składu orzekającego, który rozpatrzył daną sprawę karną, w związku z czym sędzia lub sędziowie tego składu orzekającego nie zapewnili gwarancji niezawisłości i bezstronności wymaganych na mocy prawa Unii.

87 Jak wynika z pkt 74–76 niniejszego wyroku, i wbrew temu, co twierdzi rząd niderlandzki, w tym względzie nie wystarcza informacja wykazująca, że sędzia lub sędziowie, którzy uczestniczyli w procedurze prowadzącej do skazania osoby, o której przekazanie wniesiono, zostali powołani na wniosek organu składającego się, w sposób przeważający, z członków władzy ustawodawczej lub wykonawczej lub osób wybranych przez taką władzę – tak jak w wypadku KRS od chwili wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

88 W konsekwencji osoba ta powinna jeszcze przedstawić, co się tyczy składu orzekającego, który rozpatrywał jej sprawę karną, informacje dotyczące w szczególności procedury powołania danego sędziego lub danych sędziów i ich ewentualnego delegowania, na podstawie których to informacji wykonujący nakaz organ sądowy mógłby stwierdzić, w okolicznościach sprawy, że istnieją poważne i sprawdzone podstawy do uznania, że skład tego sądu mógł wywrzeć wpływ na określone w art. 47 akapit drugi karty prawo podstawowe tej osoby do rzetelnego procesu przed niezawisłym sądem, bezstronnym i ustanowionym uprzednio na mocy ustawy, w ramach postępowania karnego dotyczącego tej osoby.

89 A zatem na przykład informacje, jakimi dysponuje wykonujący nakaz organ sądowy, wykazujące delegowanie danego sędziego do składu orzekającego, który rozpatrywał sprawę karną osoby, o której przekazanie wniesiono, zarządzone przez ministra sprawiedliwości na podstawie nieznanych z góry kryteriów i podlegające cofnięciu w każdym momencie na mocy decyzji tego ministra niezawierającej uzasadnienia, mogą uzasadnić istnienie poważnych i sprawdzonych podstaw do stwierdzenia rzeczywistego ryzyka naruszenia, w konkretnym wypadku danej osoby, tego prawa podstawowego (zob. analogicznie wyrok z dnia 16 listopada 2021 r., Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim i in., od C-748/19 do C-754/19, EU:C:2021:931, pkt 77–90).

90 Ponadto istotna jest wszelka informacja dotycząca przebiegu postępowania karnego, w którym skazano daną osobę, taka jak, w danym wypadku, ewentualne skorzystanie przez daną osobę z dostępnych dla niej środków odwoławczych. W szczególności należy uwzględnić istnienie ewentualnej możliwości złożenia przez wspomnianą osobę, w wydającym nakaz państwie członkowskim, wniosku o wyłączenie jednego lub kilku członków składu orzekającego ze względów związanych z naruszeniem jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu, ewentualne wykonanie przez tę osobę jej prawa do złożenia wniosku o takie wyłączenie, a także uzyskane informacje dotyczące sposobu rozpatrzenia tego wniosku w tym postępowaniu lub w ewentualnym postępowaniu apelacyjnym.

91 W niniejszym wypadku rząd polski wskazał w uwagach na piśmie, i czego nie kwestionowano na rozprawie, że w polskim prawie procesowym przewidziano możliwość złożenia przez daną osobę wniosku o wyłączenie jednego z sędziów, lub składu orzekającego w całości, rozpatrujących sprawę karną tej osoby, jeśli osoba ta powzięła wątpliwości dotyczące niezawisłości lub bezstronności sędziego lub sędziów zasiadających w danym składzie.

92 Otóż nic w aktach sprawy, jakimi dysponuje Trybunał w ramach niniejszego odesłania prejudycjalnego, nie umożliwia – wobec braku szerszych wyjaśnień dotyczących stanu prawa krajowego i jego poszczególnych istotnych przepisów – stwierdzenia, że istnienie takiej możliwości powołania się przez daną osobę na jej prawa zostało podważone przez samą okoliczność, przywołaną przez sąd odsyłający i wskazaną w pkt 19 niniejszego wyroku, zgodnie z którą od wejścia w życie, w dniu 14 lutego 2020 r., ustawy z dnia 20 grudnia 2019 r., nie jest już możliwe kwestionowanie w sposób skuteczny ważności powołania danego sędziego lub zgodności z prawem wykonywania funkcji sądowych przez tego sędziego.

93 Co się tyczy, po drugie, wskazanej w sprawie C-563/21 PPU sytuacji, w której wydano europejski nakaz aresztowania w celu przeprowadzenia postępowania karnego, należy podkreślić, że wspomniana przez sąd odsyłający okoliczność, że osoba, o której przekazanie wniesiono, nie może poznać, przed jej ewentualnym przekazaniem, tożsamości sędziów, którzy będą rozpatrywać ewentualną sprawę karną tej osoby po tym przekazaniu, nie może wystarczyć, sama w sobie, do odmowy wspomnianego przekazania.

94 Nic w systemie ustanowionym w decyzji ramowej 2002/584 nie umożliwia bowiem stwierdzenia, że przekazanie danej osoby do wydającego nakaz państwa członkowskiego w celu przeprowadzenia ścigania jest uzależnione od zapewnienia, że ściganie to będzie prowadzone w ramach postępowania karnego przed dokładnie określonym sądem, ani tym bardziej od dokładnej identyfikacji sędziów, którzy mają rozpatrzyć taką sprawę karną.

95 Odmienny sposób wykładni pozbawiłby drugi etap badania wskazany w pkt 52 i 53 niniejszego wyroku wszelkiej skuteczności i zagrażałby nie tylko realizacji celu decyzji ramowej 2002/584, wspomnianego w pkt 42 tego wyroku, lecz także wzajemnemu zaufaniu między państwami członkowskimi, które leży u podstaw mechanizmu europejskiego nakazu aresztowania ustanowionego w tej decyzji ramowej.

96 W tym kontekście, w okolicznościach rozpatrywanych w sprawie C-563/21 PPU, w których członkowie składu orzekającego mającego rozpatrzyć sprawę dotyczącą osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania nie są znani w chwili, gdy wykonujący nakaz organ sądowy powinien orzec w przedmiocie przekazania tej osoby do wydającego nakaz państwa członkowskiego, organ ten nie może jednak pominąć całościowej oceny okoliczności sprawy w celu zbadania – na podstawie informacji przedstawionych przez wspomnianą osobę

i uzupełnionych, w danym wypadku, informacjami przedstawionymi przez wydający nakaz organ sądowy – czy w wypadku przekazania istnieje rzeczywiste ryzyko naruszenia prawa podstawowego tej osoby do rzetelnego procesu przed sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy.

97 Jak w pkt 63 opinii wskazał w istocie rzecznik generalny, takie informacje mogą w szczególności dotyczyć oświadczeń organów publicznych mogących wywrzeć wpływ na konkretną rozpatrywaną sprawę. Wykonujący nakaz organ sądowy może także oprzeć się na wszelkiej innej informacji, jaką uzna za istotną, takiej jak informacja związana z sytuacją osobistą danej osoby, charakterem przestępstwa, za którego popełnienie jest ona ścigana, i z kontekstem faktycznym, w jaki wpisuje się dany europejski nakaz aresztowania, lecz również, w danym wypadku, na wszelkiej innej informacji, jaką organ ten dysponuje w odniesieniu do sędziów zasiadających w składzie orzekającym prawdopodobnie właściwym do przeprowadzenia postępowania dotyczącego tej osoby po jej przekazaniu do wydającego nakaz państwa członkowskiego.

98 W tym względzie należy jednak uściślić, w rozwinięciu rozważań przedstawionych w pkt 87 niniejszego wyroku, że informacja dotycząca powołania – na wniosek organu składającego się, w sposób przeważający, z członków władzy ustawodawczej lub wykonawczej lub osób wybranych przez taką władzę, tak jak w wypadku KRS od chwili wejścia w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. – jednego lub większej liczby sędziów właściwego sądu lub, gdy skład ten jest znany, do danego składu orzekającego nie może wystarczyć do stwierdzenia, że dana osoba w wypadku przekazania byłaby narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu przed sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy. Takie stwierdzenie zakłada, w każdym razie, ocenę procedury powołania danego sędziego lub danych sędziów odrębnie dla każdego przypadku.

99 Podobnie, o ile wykonujący nakaz organ sądowy nie może wykluczyć, że osoba wskazana w europejskim nakazie aresztowania wydanym w celu przeprowadzenia postępowania karnego będzie narażona, w wypadku przekazania, na rzeczywiste ryzyko naruszenia tego prawa podstawowego jedynie ze względu na to, że osoba ta dysponuje, w wydającym nakaz państwie członkowskim, możliwością złożenia wniosku o wyłączenie jednego lub kilku członków składu orzekającego, którzy będą rozpatrywać jej sprawę karną, o tyle istnienie takiej możliwości może jednak być wzięte pod uwagę przez ten organ jako okoliczność istotna dla celów oceny istnienia takiego ryzyka [zob. analogicznie wyrok z dnia 25 lipca 2018 r., Generalstaatsanwaltschaft (Warunki pozbawienia wolności na Węgrzech), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, pkt 117].

100 W tym względzie okoliczność, że wniosek o takie wyłączenie można, w danym wypadku, złożyć w kontekście europejskiego nakazu aresztowania wydanego dla celów przeprowadzenia ścigania karnego dopiero po przekazaniu danej osoby i dopiero po powzięciu przez nią wiadomości o członkach składu orzekającego w przedmiocie ścigania tej osoby, nie jest istotna w ramach oceny istnienia rzeczywistego ryzyka, że wspomniana osoba będzie narażona, w wypadku przekazania, na naruszenie wspomnianego prawa podstawowego.

101 Jeśli, w wyniku całościowej oceny, wykonujący nakaz organ sądowy stwierdzi, że istnieją poważne i sprawdzone podstawy do przyjęcia, że dana osoba w wypadku przekazania byłaby narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia jej prawa podstawowego do rzetelnego procesu przed niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy, organ ten powinien powstrzymać się, na podstawie art. 1 ust. 3 decyzji ramowej 2002/584, od wykonania danego europejskiego nakazu aresztowania. W przeciwnym wypadku musi on wykonać ten nakaz,

zgodnie z ogólnym obowiązkiem wskazanym w art. 1 ust. 2 tej decyzji ramowej [zob. podobnie wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., Openbaar Ministerie (Niezależność wydającego nakaz organu sądowego), C-354/20 PPU i C-412/20 PPU, EU:C:2020:1033, pkt 61].

102 W świetle wszystkich powyższych rozważań na zadane pytania należy udzielić następującej odpowiedzi: art. 1 ust. 2 i 3 decyzji ramowej 2002/584 należy interpretować w ten sposób, że gdy wykonujący nakaz organ sądowy mający orzec o przekazaniu osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania dysponuje dowodami potwierdzającymi istnienie systemowych lub ogólnych nieprawidłowości dotyczących niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa członkowskiego, co się tyczy w szczególności procedury powołania członków tej władzy sądowniczej, organ ten może odmówić przekazania tej osoby:

– w ramach europejskiego nakazu aresztowania wydanego dla celów wykonania kary lub środka zabezpieczającego polegających na pozbawieniu wolności, wyłącznie wtedy, gdy wspomniany organ stwierdzi, że w szczególnych okolicznościach sprawy istnieją poważne i sprawdzone podstawy do przyjęcia – biorąc pod uwagę w szczególności przedstawione przez wspomnianą osobę dowody dotyczące członków składu orzekającego, którzy rozpatrywali jej sprawę karną, lub każdą inną okoliczność istotną dla oceny niezawisłości i bezstronności tego składu orzekającego – że naruszono prawo podstawowe tej osoby do rzetelnego procesu przed niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy, określone w art. 47 akapit drugi karty, oraz

– w ramach europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu przeprowadzenia postępowania karnego, wyłącznie wtedy, gdy ten sam organ stwierdzi, że w szczególnych okolicznościach sprawy istnieją poważne i sprawdzone podstawy do przyjęcia – biorąc pod uwagę w szczególności przedstawione przez tę osobę okoliczności dotyczące jej sytuacji osobistej, charakter przestępstwa, w odniesieniu do którego toczy się wobec niej postępowanie karne, kontekst faktyczny, w który wpisuje się ten europejski nakaz aresztowania, lub wszelką inną okoliczność istotną dla oceny niezawisłości i bezstronności składu orzekającego, który prawdopodobnie wyda rozstrzygnięcie w postępowaniu dotyczącym tej osoby – że w wypadku przekazania osoba ta byłaby narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia tego prawa podstawowego.

W przedmiocie kosztów

103 Dla stron w postępowaniach głównych niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniach głównych, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 1 ust. 2 i 3 decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi, zmienionej decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że gdy wykonujący nakaz organ sądowy mający orzec o przekazaniu osoby wskazanej w europejskim nakazie aresztowania dysponuje dowodami potwierdzającymi istnienie systemowych lub ogólnych nieprawidłowości dotyczących niezawisłości władzy sądowniczej wydającego nakaz państwa

członkowskiego, co się tyczy w szczególności procedury powołania członków tej władzy sądowniczej, organ ten może odmówić przekazania tej osoby:

– **w ramach europejskiego nakazu aresztowania wydanego dla celów wykonania kary lub środka zabezpieczającego polegających na pozbawieniu wolności, wyłącznie wtedy, gdy wspomniany organ stwierdzi, że w szczególnych okolicznościach sprawy istnieją poważne i sprawdzone podstawy do przyjęcia – biorąc pod uwagę w szczególności przedstawione przez wspomnianą osobę dowody dotyczące członków składu orzekającego, którzy rozpatrywali jej sprawę karną, lub każdą inną okoliczność istotną dla oceny niezawisłości i bezstronności tego składu orzekającego – że naruszono prawo podstawowe tej osoby do rzetelnego procesu przed niezawisłym i bezstronnym sądem ustanowionym uprzednio na mocy ustawy, określone w art. 47 akapit drugi Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, oraz**

– **w ramach europejskiego nakazu aresztowania wydanego w celu przeprowadzenia postępowania karnego, wyłącznie wtedy, gdy ten sam organ stwierdzi, że w szczególnych okolicznościach sprawy istnieją poważne i sprawdzone podstawy do przyjęcia – biorąc pod uwagę w szczególności przedstawione przez tę osobę okoliczności dotyczące jej sytuacji osobistej, charakter przestępstwa, w odniesieniu do którego toczy się wobec niej postępowanie karne, kontekst faktyczny, w który wpisuje się ten europejski nakaz aresztowania, lub wszelką inną okoliczność istotną dla oceny niezawisłości i bezstronności składu orzekającego, który prawdopodobnie wyda rozstrzygnięcie w postępowaniu dotyczącym tej osoby – że w wypadku przekazania osoba ta byłaby narażona na rzeczywiste ryzyko naruszenia tego prawa podstawowego.**

Podpisy